Vyro kape rasta lankinė žieduotoji segė, lazdelinis smeigtukas, žiedas ir vyriškų įkapių komplektas – kirvis, peilis, ietigalis. Moters kape – kaklo apvara iš įvijų ir profiliuotos lazdelės pavidalo kabučių, III grupės laiptelinė segė, ritinis smeigtukas, keturios apyrankės plokščio keturkampio pjūvio lankeliais, juostinis uždaras žiedas ir yla.

Būtina paminėti ir sudeginto mirusiojo kapą Nr. 1070. Iš dalies po jau minėtu vyro kapu Nr. 1006, 108 cm ilgio, 48 cm pločio kapo duobės dugne, atidengta būdinga centrinės Lietuvos kapams keturių akmenų konstrukcija. Tarp akmenų, 86x17 cm plotelyje, iki 7 cm storio sluoksniu paskleisti stambūs švarūs (be degėsių) sudeginto mirusiojo kauliukai. Dauguma kaukolės fragmentų koncentravosi kapo R dalyje, kojų, mentės kaulų dalys – V dalyje. Spėjama orientacija – 96°. Nors šiame kape įkapių nerasta, tačiau jo padėtis ir išskirtinė įranga leidžia jį skirti senajam geležies amžiui.

Audrius Astrauskas

Investigations of the Marvelė (Kaunas) cemetery graves dated to the Roman and Middle Iron Age (1996–1997)

In 1996–1997 an expedition from the VU continued the investigation of the Marvelė cemetery started in 1991. In the last two years it investigated an area of 2025 m^2 and uncovered 117 human and 55 horse burials. The burials were constructed of stones, the individuals buried inside clay frames or in plank coffins. Most burials contained 1–4 artefacts. Some burials were particularly rich (male gr. No 1006 and female gr. No 982). Thirteen burials contained no grave goods including one cremation (No 1070). The cemetery is dated to the Roman, Middle and Late Iron Age.

Audrius Astrauskas

Naujojo Obelyno kapinyno tyrinėjimai 1997 metais

1997 m. buvo tyrinėjamas Naujojo Obelyno kapinynas (AV 1942). Šis paminklas yra Šilalės raj., Upynos apyl., Obelyno k., vieškelio Balsiai–

Upyna dešinėje pusėje, Gerdauskų sodybiniame sklype. Iš V pusės aukštumą, kurioje įrengtas kapinynas, juosia bevardžio upelio vaga, iš P – kaimo keliukas. Nors kapinynas registruotas Naujojo Obelyno vardu, tačiau iš tikrųjų yra Senojo Obelyno kaime. Apie tai, kad šioje vietoje aptinkama archeologinių radinių, yra rašęs V. Statkevičius, 1980 m. vietovę žvalgė MMT ekspedicija.

1997 m. Naujojo Obelyno kapinyne ištirtas 160,8 m^2 plotas (6 perkasos), aptikta 16 (13 griautinių ir 3 degintiniai) žmonių kapų. Dauguma kapų suardyta, nes jau daugiau nei 150 metų kapinyno teritorijoje žmonės gyvena ir ūkininkauja.

K a p e Nr. 1 aptikti sunykę vyro palaikai. Spėjama orientacija – 42°. Likusios tik įkapės: antkaklė su kabliuku ir kilpele, pinceto (?) fragmentas, trys įvijiniai žiedai, gintariniai karoliai, lankinės segės įvijos dalis, diržo sagtis su apkalų fragmentais, du pentinai.

Iš dalies po kapu Nr. 1 aptikti 40–50 metų moters palaikai (k a p a s Nr. 2). Kapo duobė – 173x84–86 cm. Mirusioji paguldyta ant nugaros, ištiestomis kojomis, rankos sukryžiuotos ties pilvu (?). Spėjama orientacija – 198°. Įkapės: karoliai, dvi juostinės apyrankės, yla ir lazdelinio smeigtuko dalis.

K a p a s Nr. 3. Tai suardytas 40–50 metų vyro kapas. Spėjama orientacija – 210°. Įkapės: kovos peilis, ietigalis ir pasaginė segė.

K a p e Nr. 4 aptikti visiškai sunykę 35–45 metų vyro palaikai. Spėjama orientacija – 30°. Įkapės: ietigalis ir peiliukas.

K a p e Nr. 5 aptikta 30–50 metų vyro palaikų likučių. Spėjama orientacija – 206°. Įkapės: lazdelinis smeigtukas.

K a p a s Nr. 6. 65x55 cm skersmens, PR–ŠV kryptimi orientuotoje duobutėje iki 20 cm storio sluoksniu pažerti sudeginto mirusiojo palaikai. Kaulai stambiai sudegę, balti, švarūs. Duobės sampile – pavieniai degėsiai. Įkapių nerasta.

Po XIX a. jaujos krosnimi aptiktas sudeginto mirusiojo k a p a s Nr. 7. Stambūs sudegę kauliukai buvo paskleisti iki 4 cm sluoksniu 70x90 cm skersmens, PV–ŠR kryptimi orientuotoje duobutėje. Tarp kauliukų rasta įvija.

Po jaujos krosnies liekanomis aptiktas sudeginto mirusiojo k a p a s Nr. 8. Švarūs sudegę kauliukai buvo pasklidę iki 20 cm storio sluoksniu apie 1x0,5 m dydžio R–V kryptimi orientuotame plote. Įkapių nerasta.

Suardytame vyro k a p e Nr. 9 aptikta antkaklė su kabliuku ir kilpele, įmovinis kirvis ir žirgo dantys.

K a p e Nr. 10 aptikti visiškai sunykę vyro palaikai. Spėjama orientacija – 196°. Įkapės: molinio puodo fragmentai ir ietigalis.

Suardytame 25–30 metų moters k a p e Nr. 11 rastas ritinis smeigtukas, gintarinis karolis, įvijos, kabučiai ir dvi juostinės apyrankės.

Nenustatytos lyties mirusiojo k a p e Nr. 12 aptiktas lazdelinis smeigtukas.

K a p e Nr. 13 aptikti sunykę vyro palaikai. Spėjama orientacija – 334°. Įkapės: ietigalis ir peilis.

K a p e Nr. 14 aptikti sutrūniję nenustatytos lyties mirusiojo griaučiai. Spėjama orientacija – 196. Įkapių nerasta.

Suardytame vyro k a p e Nr. 15 (spėjama orientacija – 270°) aptiktas ietigalis ir įmovinis kirvis.

Suardytame vyro k a p e Nr. 16 aptiktas ietigalis ir du peiliai.

Nors ištirtas nedidelis kapinyno plotas, dauguma kapų suardyta, tačiau jau galima daryti tam tikras išvadas. Nėra abejonės, kad šioje vietoje mirusieji buvo laidojami nuo senojo iki vėlyvojo geležies amžiaus. Bene ankstyviausias – 25–30 metų moters kapas Nr. 11. Jame, be kitų radinių, rastas ritinis smeigtukas su trimis skrituliais ir II grupės juostinių apyrankių pusapvalio pjūvio lankeliais. Šie radiniai leidžia kapą skirti C1a–C2 periodui. Viduriniam geležies amžiui skirtini kapai Nr. 1, 9. Šiuose kapuose aptikta antkaklės su kabliuku ir kilpele galuose dalių fragmentų, kape Nr. 1 – lankinės segės ir kt. Vėlyvajam geležies amžiui skirtini ne tik sudegintų mirusiųjų kapai Nr. 6, 7, 8, bet ir griautinis vyro kapas Nr. 3. Pastarajame kape aptikta masyvi pasaginė segė daugiakampiais galais – būdingas I ir II tūkstantmečio ribos papuošalas.

1997 m. atliktų tyrinėjimų duomenys leidžia spėti, kad kapinyno P dalyje mirusieji laidoti senajame ir viduriniame geležies amžiuose, o Š – vėlyvajame geležies amžiuje.

Audrius Astrauskas

Investigations of the Naujasis Obelynas cemetery in 1997

In 1997 we investigated an area of 160,8 m^2 of the Naujasis Obelynas cemetery. Sixteen human burials with grave goods and without them were uncovered (including 13 inhumations and 3 cremations). The burials of this cemetery are dated to the Roman (gr. No 11), Middle (gr. No 1, 9) and Late (gr. No 3, 6–8) Iron Age.

Rasa Banytė-Rowell

Baitų kapinyno tyrinėjimai 1997 metais

1997 m., jau šeštą sezoną nuo 1989 m., buvo vykdomi archeologiniai kasinėjimai labiausiai ūkinės veiklos ardomoje Baitų (Baičių) kapinyno (AR 1910) apsaugos zonos dalyje. Tyrinėjimų metu iš viso trimis plotais ir vienu šurfu ištirtas 109 m^2 plotas. 1997 m. tyrinėti plotai Nr. 8, 9, 10 sujungė 1993 m. tirtą plotą Nr. 5 ir 1989 m. perkasą Nr. 5, o tyrinėjimų duomenys suteikė daugiau duomenų apie kapinyno ŠR pakraščio sluoksnio suardymus ir apie tai, kiek archeologinės informacijos dar liko žemėje. Šurfas Nr. 1 tirtas paminklo apsaugos zonos pakraštyje, 12 m nuo jos ŠV ribos. Plotai Nr. 8 ir Nr. 9 kirto labiausiai suardytą kapinyno dalį. Ploto Nr. 8 Š gale (arčiausiai Jenkų gyvenamojo namo) su kapinyno naudojimo laikotarpiu galima sieti tik ploną peleningo pilko smėlio sluoksnelį. Čia radinių nerasta. Vidurinė ploto dalis buvo suardyta statybinių ir kt. šiukšlių duobių. Nesuardytoje ploto Nr. 8 dalyje kapų nerasta. Perkasimų apardyti kapai atsidengė į P nuo plotų Nr. 8 ir Nr. 9, 10 paribio. Ploto Nr. 9 V ir vidurinę pusę užėmusi didelės duobės dalis galbūt yra A. Bezzenbergerio perkasos vieta, nes ten nerasta šiukšlių, o pasitaikė pavienių XIX–XX a. pr. keramikos šukių bei keraminis butelio dangtelis. Nesuardytoje ploto Nr. 9 dalyje atsidengė dviejų kapų (Nr. 33, 34) duobių dalys (kapai apardyti minėto perkasimo ir senų bulviarūsių), kurių negausios įkapių liekanos (šukė, smulkūs geležies fragmentai) suteikė nedaug informacijos. Išpjovoje į ploto Nr. 9 P dalį pavyko atidengti dar vieno kapo (Nr. 35) duobę, virš kurios